

**SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 374

van **STEPHANIE D'HOSE**

datum: 6 juli 2020

---

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

---

*Lokale vrijetijdsmonitor - Performantie*

De Vlaamse subsidies voor het lokaal cultuur-, jeugd- en sportbeleid werden in 2016 overgeheveld naar het Gemeentefonds, maar de Vlaamse overheid en de lokale besturen wilden wel blijven monitoren wat er lokaal leeft en speelt op vrijetijdsgebied. Dit alles om de gemeenten te ondersteunen in het uitbouwen van een goed cultuur-, jeugd- en sportbeleid op hun maat.

De vrijetijdsmonitor laat ons toe interessante analyses te maken over cultuur, jeugd en sport in de verschillende steden en gemeenten. De monitor brengt immers verschillende gegevensbronnen samen op één rapporteringsplatform. Met de lokale vrijetijdsmonitor kan men uit één verzameling van tal van informatiebronnen snel en eenvoudig tot analyses komen die voor steden en gemeenten waardevol kunnen zijn en die een beeld geven van het lokale vrijetijdsbeleid in Vlaanderen.

De beleidsnota Cultuur stelde over deze monitor het volgende: "Met de lokale vrijetijdsmonitor wil de Vlaamse overheid het vrijetijdsaanbod en de -participatie op lokaal vlak in Vlaanderen in beeld brengen. De monitor doet hiervoor beroep op gegevens uit bestaande bronnen en op data die bevestigd worden bij lokale besturen via een registratietool. Tijdens deze regeerperiode staan twee nieuwe bevestigingsronden, in 2021 en 2024, gepland."

1. Hoe volgt de minister de informatie die verschaft wordt uit de lokale vrijetijdsmonitor op? Zijn er vaste momenten van rapportering uit de monitor? Hoe werkt dat precies?
2. Hoe beoordeelt de minister de performantie van de lokale vrijetijdsmonitor?
3. Kon de rijke bron van informatie, die we verwachten van de vrijetijdsmonitor, reeds interessante inzichten verschaffen aan de Vlaamse overheid wat betreft cultuur? Zijn de lokale investeringen in cultuur gestegen of gedaald? Kan de minister dat uitgebreid toelichten?
4. Hebben deze inzichten reeds aanleiding gegeven tot eventuele bijstellingen in het beleid wat betreft cultuur? Kan de minister dat toelichten?

**JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

---

**ANTWOORD**

op vraag nr. 374 van 6 juli 2020  
van **STEPHANIE D'HOSE**

---

De Vlaamse volksvertegenwoordiger stelt zich vragen over de performantie van de lokale vrijetijdsmonitor (LVTM), met focus op de ondersteunende rol van deze monitor ten opzichte van het lokale cultuurbeleid.

De lokale vrijetijdsmonitor heeft als primaire doel zoveel mogelijk data over het lokale vrijetijdsgebeuren op een centraal platform bijeen te brengen. De Vlaamse volksvertegenwoordiger is dan ook correct in haar interpretatie dat op die manier interessante analyses kunnen worden gemaakt over het lokale cultuur-, jeugd- en sportbeleid.

Daarnaast verwijst de Vlaamse volksvertegenwoordiger naar de beleidsnota Cultuur waarin is opgenomen dat de monitor voor registratie ook een beroep doet op een eigen registratietool. De lokale besturen worden opgeroepen om met deze tool bijkomende gegevens aan te leveren.

1. Over de opvolging van informatie die de LVTM genereert, verwijs ik allereerst naar mijn beslissingsvoorstel om de monitor te verbeteren. Een belangrijk onderdeel van het verbeterplan gaat namelijk om het accurater en meer volledig krijgen van de data die lokale besturen met de registratietool op vrijwillige basis aanleveren. Met een vrijwillige invoer rekenen we op de autonomie van de steden en gemeenten. Dit heeft echter tot gevolg dat de diensten bij hun registratie andere accenten leggen naargelang hun programma, of dat niet alle gemeentebesturen aan de eerste bevragingsronde hebben deelgenomen. Bij de tweede bevragingsronde wordt het daarom zaak de lokale besturen en inhoudelijk relevante organisaties te laten doordringen dat kwalitatieve data nodig is om hun beleidsevaluatie vorm te kunnen geven.

In kader van het evaluatietraject van de LVTM voerde het onafhankelijk onderzoeksbureau IDEA Consult begin 2020 een kwalitatieve studie uit om te analyseren wat de ervaringen zijn met betrekking tot de monitor en het gebruik van het centrale platform door de lokale besturen. Hieruit bleek dat de vrijetijdsmonitor een nuttig instrument is voor hun meerjarenplanning, omgevingsanalyse, en ad hoc voor opdrachten rond specifieke thema's. De monitor wordt vooral gehanteerd door lokale ambtenaren die het gesprek met het plaatselijke politieke niveau willen voeden en objectiveren. Veel van de respondenten<sup>1</sup> uit het onderzoek suggereren dat het draagvlak kan worden vergroot door een representatieve ontsluiting. Duiding wordt daarbij nog belangrijker. Om onze kennis te vergroten over de waarneming en het gebruik van de monitor door de gemeentelijke vrijetijdsdiensten is in het verbeterplan de samenwerking vastgelegd met intermediaire organisaties ISB, Bataljong, VVSG en Op/Til. Een degelijke samenwerking komt zowel de gedragenheid als de kwaliteit van de informatie uit de LVTM ten goede.

---

<sup>1</sup> De respondenten uit het kwalitatieve onderzoek bestaan uit overheidsfunctionarissen en ambtenaren van gemeenten die ofwel binnen het beleidsdomein van de LVTM werken, of die op één of andere manier betrokken waren bij het invoeren van de gegevens. Het gaat hier in het bijzonder om cultuur- of vrijetijdsbeleidscoördinatoren, jeugd- en sportfunctionarissen. De respondenten werden gekozen uit dertig gemeenten met een uiteenlopend inwonersaantal en geografische spreiding over de vijf Vlaamse provincies.

Tot hiertoe reikte de LVTM al informatie aan de lokale besturen met een centraal rapporteringsplatform. De bedoeling is om hierop data uit de eigen registratietool te publiceren, en dit om de drie jaar. Met een driejaarlijkse bevraging kunnen de gemeentebesturen immers hun planlast verspreiden. Er is zo ook meer ruimte voor een tussentijdse evaluatie en voor diepgaande analyses.

2. De performantie werd tot hiertoe beoordeeld op basis van het evaluatietraject dat de LVTM de voorbije jaren doorliep en dat geleid heeft tot het beslissingsvoorstel van de prioritaire verbeteracties. De resultaten van de eerder benoemde kwalitatieve studie van IDEA Consult werden in dit evaluatietraject naast de eigen bevindingen van het projectteam van de LVTM gelegd. Zoals vooropgesteld is de evaluatie van de eerste bevragingsronde en van de rapportering afgerond in juni 2020. Uit deze evaluatie bleek dat de monitor door de primaire doelgroep sterk geapprecieerd wordt, maar dat er ook aandachtspunten zijn om het instrument te optimaliseren.
3. Het is één van de lange termijn doelstellingen van de LVTM om de impact van bestuurlijke beslissingen met betrekking tot het lokale vrijetijdsbeleid beter in beeld te kunnen brengen. Het feit dat de vorige editie een nulmeting was, maakt dat we op dit moment nog onvoldoende kunnen aantonen of de lokale investeringen voor cultuur, jeugd en sport gestegen dan wel gedaald zijn. Daardoor is bij de evaluatie niet onderzocht of de steden en gemeenten hun lokaal cultuurbeleid reeds hebben aangepast dankzij inzichten uit de LVTM.

De Vlaamse volksvertegenwoordiger verwijst in haar vraagstelling naar de inzichten over de financiële gegevens van de lokale cultuurdiensten. Deze gegevens haalt de LVTM uit de beleids- en beheerscyclus voor de lokale besturen (BBC). Het is voor de lokale besturen echter niet verplicht om hun financiële gegevens in de BBC-rapportering tot op detailniveau uit te splitsen. Dat maakt dat het bij de ontsluiting van deze data niet eenvoudig is om algemene tendensen te kunnen zien.

Ik kan de Vlaamse volksvertegenwoordiger evenwel van antwoord dienen op basis van een berekening die de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG) begin dit jaar uitvoerde met behulp van de financiële analysetool van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB). Uit een analyse van de exploitatie- en investeringsuitgaven van de ingediende meerjarenbegrotingen van de lokale besturen<sup>2</sup>, is een lichte stijging te merken in de middelen die vanuit het Gemeentefonds naar het lokale cultuurbeleid stromen. Zo gaat er in de huidige legislatuur bijvoorbeeld 5,2% van het aandeel uit het fonds naar exploitatiebudget voor cultuur, ten opzichte van de 5% uit de vorige legislatuur.

Dat sluit aan bij de bevindingen uit een kwalitatief onderzoek naar de impact van de inkanteling van de sectorale subsidies in het Gemeentefonds, uitgevoerd door onderzoekster Jolijn De Roover van de researchgroep Politics and Public Governance binnen het departement Politieke Wetenschappen van de Universiteit Antwerpen (UA). Hoewel mevrouw De Roover zich niet specifiek richt tot het onderzoeken van de middelen naar cultuur, heeft ze daarover wel een analyse gemaakt die voorgesteld is aan de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC)<sup>3</sup>. Tegen de verwachting in is er over het budget dat naar het lokale cultuurbeleid gaat een positief effect zichtbaar. Voor het overige blijkt dat de gepercipieerde autonomie van de lokale besturen is toegenomen na de inkanteling van de sectorale subsidies naar het Gemeentefonds. Toch zijn daadwerkelijke veranderingen tot op heden eerder beperkt.

---

<sup>2</sup> Op het moment van de analyse was het meerjarenplan van 298 van de 300 gemeenten beschikbaar, dat van Herstappe en Meulebeke werden niet in de analyse meegerekend.

<sup>3</sup> Over deze precieze analyses bestaat nog geen rapport. Het rapport waar in dit schrijven naar wordt verwezen betreft slechts een tussentijds rapport. Het volledige onderzoeksrapport wordt verwacht tegen eind dit jaar 2020. Hier zal het beleidsdomein Cultuur wel een substantieel deel van uitmaken.

4. De LVTM is in de eerste plaats een instrument voor lokale besturen. Het is er om hen te helpen bij het voeren van een lokaal vrijetijdsbeleid, zonder daarmee aan hun autonomie te raken. In dat opzicht doe ik geen uitspraken over mogelijke bijsturingen van het Vlaamse cultuurbeleid op basis van inzichten uit de monitor. Als de vraag wijst opdat deze inzichten al aanleiding hebben gegeven tot eventuele bijsturingen in het lokale cultuurbeleid moet ik het antwoord helaas nog even schuldig blijven. Uit het eerdergenoemde onderzoek van de UA volgt echter wel de assumptie dat de lokale besturen hun autonomie daadwerkelijk meer gebruiken als er een significante afname of toename is van de in 2013 geplande exploitatie-uitgaven versus de tussen 2016 en 2018 effectieve exploitatie-uitgaven, al kunnen we dat op heden nog niet zien aan de gepubliceerde cijfers van de LVTM.

Ik wil de Vlaamse volksvertegenwoordiger verder toch meedelen dat de administratie nog een ander spoor volgt voor het verkrijgen van betrouwbare cijfers over de subsidiestromen naar de lokale vrijetijdsdomeinen, zodat de LVTM op termijn meer interessante inzichten kan bieden. Zij doet dat door de opvolging van het project Gelinkte Subsidies in het programma Lokale Besluiten als Gelinkte Open Data (LBLOD) dat door ABB en Informatie Vlaanderen wordt uitgevoerd. Voor diepere analyses is het zowel daarop als op de verdere metingen van de LVTM nog even wachten.